

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben: 2 K 1 óra
1 évre: 24 K 1 óra
vidéken: 3 K 1 óra
1 évre: 36 K

Előfizetés és kiadások: Széplő István-ter. I. Telefon 205.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

A mozik dolga.

A mozgófénykép úgy szabályozásáról szóló törvényjavaslat beterjesztése a fővárosi napisajtó egy részében olyan viszhangot váltott ki, melyet senki sem várhatott és mely nagy mértékben alkalmas arra, hogy az érdekeltek által egyoldalúan befolyásolt napisajtót többnyire kritika nélkül követő nagy közönség egy részét zavarba ejtse.

Miről van szó tulajdonképpen?

Arról, hogy végre elérkezett az ideje annak is, hogy ne csak az életmes magánváltakozó szüretelje le az utóbbi évek legrosszabb ütemben fejlődő intézményének: a mozinak boldogulásából fakadó gyümölcsöket, hanem jussón valami a közönségnek is, hogy ne legyen a XX. század egyik legerősebb kulturális tényezője a jövőben is a kutmérgezője.

A háboru előtt társadalmi rendünk jóformán teljesen a ó magántevékenységre volt alapítva, érthető tehát, hogy csak a közelmúltban tökéletesített mozik hasznát nem igényezték azonnal a közcélokra lefoglalni, egyelőren nem ismerték fel a mozi jövendő kápráló, fényes lehetőségeit.

A háboru azonban gyökeresen megváltoztatta a helyzetet: állami és társadalmi életünk csaknem teljesen szocializálva van, rengeteg olyan szükséglet kielégítése történik közhatalmi úton, amely azelőtt a magánosoknak teljesen külön ügye volt. Ezeknek az új feladatoknak megoldása azonban a közterületekre: az államra és a községekre óriási terheket ró, holott a községek már azelőtt is roskadoztak a közterhek súlya alatt. Az államnak tehát segíteni kell rajtuk, ezt nem teheti az adócsavar további fokozásával, mert ez az adóalanyok elpusztításával lenne egyértelmű.

Ahhoz az eszközhöz, ahhoz az eljához kellett tehát fordulni, amely diadalmenetben vonul végig a földkerekségen: a vállalkozói nyereséget kell a közcél megvalósítására megszerelni. Azt akarja a javaslat, a mikor kimondja, hogy két év leforgása után csak a községek

(városok) folytathatnak mozgófénykép üzemet.

Hogy miért éppen a mozira esett a választás, arra igen könnyű a felelet. A mozi csekély befektetéssel óriási haszon lehetőségét jelent és így a közkázat ki van zárva, másrészt a többi, szintén kis befektetést igénylő üzemműl szemben az az előnye, hogy a mozi közönségcsökkentése s ezért jogokat nem érint, azok megváltását nem teszi szükségessé. A matáványi engedélyek ugyanis csak 4 hónapra négy hónapra adtak, s így a javaslat ugyancsak gavalérosan bánik el az eddigi engedélyesekkel, amikor két évi átmeneti időt enged számukra és ezalatt még az üzleti versenytől is mentesíti őket.

Van azonban még egy olyan mozzanat, ami a mozgófényképek ügyének radikális szabályozását szükségessé teszi: a társadalom védelmének szempontjából. Köztudomású - minden büntetőjogász és statisztikus megegyezik benne, hogy a szennyfiumek, a rabló és deaktívított emberek gyakran alapokai a bűnözésnek, hogy különösen a fiataloknak kriminalitása azóta nöjjezik mérvben, mióta a mozik elterjedtek.

A javaslat nem a mozi akarja tönkrelenni, aminél rájuk hi szen a moziözvetségek révén el akarja vinni a legkisebb faluba is és azzá akarja tenni aminek eredetileg indult: a művelődés és a nemes szórakozás eszközevé. Meg akarja azonban akadályozni a javaslat azt, hogy a mozi az alacsony indulatok egyezése révén a destruciónak, a társadalmi rend megbontásának bombája legyen, ezért porosz és száz mintára behozza a filmcenzurát. A cenzuránál is hatalmasabb megelőző rendszabály azonban az, hogy engedélyt csak városok és községek kaphatnak és hogy a filmgyártás és forgalombahozatal a kereskedelmiügyi miniszter engedélyéhez iparrá lesz minősítve.

Ez - a rendelkezés lehetővé teszi azt is, hogy az állam is új jövedelmi forráshoz jusson, még pedig olyanhoz, amely az adózatok megteremtése nélkül automatikusan emelkedik, mert

az engedélyi díj a tiszta jövedelem meghatározott százalékát fojja tenni. Ugyanaz az elv érvényesül itt, amely a községek számára is kezelési szabályt kért, azt állítja fel, hogy a község a mozi jövedelmének közvetlen részese legyen. Az sincs tehát teljesen kizárva, hogy a községek az eddigi üzleti érzéküket oly lényegesen beigzított mozikokat szerződésessék, csak hogy ezek nem valami nevelésesen kis bérért kapták majd a jogot, hanem a szorgalmukkal és agilitásukkal arányosan fokozódó jövedelem tekintélyes részért.

Végül külön is ki kell emelni azt, hogy a javaslat számol a vidéki viszonyokkal és vándormozik létesítése végett megengedi a községek szabad szövetségét. Ezzel régi panasz lesz orvosolva, az hogy a mi közérdekelési rendünk a magukban gyöngye községek társulása elé akadályt gördít. A jövő fejlődés irányja tükröződik vissza a német és angol példa nyomán hozzánk is behatoló szabad egyesülésre vonatkozó jogelöltség lépés a községek felszabadítása szempontjából az is, hogy a mozi felállítására irányuló határozat felől ható községi jóváhagyást nem igényel.

A helyzet nyoma feltárása után alig érthető az az offenzíva, amit a mozi javaslat ellen indítottak, jobban mondva csak bizonyos szempontból: Az a néhány száz, vagy ezer egyén, aki tőkéjét busáznak karta kamaltni és azt hitte, hogy ezt az aranybányát örökké bírhatja, ratalált a hivatásos ellentmondókra, a kákán is csomót keverésőkre, a doctrineire könyvliberalisokra. Ha arról van azonban szó, hogy a haszon néhány kapitalistáé legyen-e, vagy Magyarország tizenharmadfél ezernél több városáé és községé, hogy a kriminalitás egyik melegágyabemetéssékké, vagy érvényesüljön az életet nem ismerő szürke elmélet parancsa - a választás eredménye kétséges sem lehet.

Halátozás. Einhorn Istvánné szül. Maar Katalin, nyug. laktanya felügyelő neje, i. hó 20-án reggel 61 éves korában meghalt. Temetése ma délután 5 órakor lesz a Mantz János utca 6. sz. alól.

BALTAZÁR HUSZONÖTJE.

Az Egyenlőség című zsidó felkezeleti lap szerint a magyar országi zsidók 25,000 zágo huszonöt ezer koronát adtak össze református lelkeszkézés céljaira hálából azért, hogy Baltazár Dezsó megvédte őket Agoston Péter könyvével szemben s ezt a 25,000 ezer koronát átadták Baltazárnak, aki azt hálalkodva elfogadta.

A háboruban hallatlanul felgazdagodott magyarországi zsidóság ennyivel dokumentálta háláját. Borraivalónak is silányul kevés, de így érdemelte meg ezt Baltazár Dezsó. Ha már ezrest adtak, hát adtak huszonötöt. Rászolgált.

Tiszta sor, hogy 25,000 korona kamatjából legfeljebb harangozót lehet nevelni, lelkész egy felet sem. A 25 ezer koronát csak azért szedte össze az Egyenlőség, mert hát némelyek a hála lerováásának más módját el sem tudják képzelni, mint a bankót. Valamit kell adni, gondolták, valami nem lehet más, mint pénz, de azért legyünk óvatosak, sokat ne adjunk, ne hogy értéke is legyen! A 25 ezer korona...

...elég, hogy valami Mezel (talán Morgenstern?) Ernő kivagion melléje egy elszabadult dikción melyben kijelentés, hogy a keresztény szerzetet Debrecenből árad szer, mozi szerint igaz kereszténység képviselője Baltazár Dezsó, aki szekularizált, kongregációkat pusztítani szeretne, ellenben szereti az Egyenlőséget, magasztalta a front mögötti élelmeseket, nem szól az árdárgatok ellen, és ami fő: a szabádközlésnek kedvence.

Református magyarjaink bizonyára képpedve olvasták a Baltazár-féle 25,000 koronáról szóló híradást. Hát csak most és csak ennyivel jut eszükbe az Egyenlőség frontján "dolgozóknak" leróni hálájukat? Mivé lettek a háboruban ök és nivé lettünk mi? Es ha az Egyenlőség szegény... táborból egyszer egy nem zsidó célra jutott több 25,000 koronánál, ezt a nehezen összekunargatott és oly nehezen kiadott pénz éppen csak a Baltazár Dezsó kérés értékű szolgálatának ki-tüntetésére tudták adni? Jel-lennző azokra is, akik adtak, arra is aki elfogadta!

Baltazár Dezsó (16), János Zoltántól és a többi debreceni szekularizálótól nem tanul keresztényi szeretetet senki. Maradjanak csak ök tovább is az Egyenlőség kedvence. A keresztény magyarság, katoliku-

sátot vagy még ezután kibocsátandó rendelkezéseket be nem tartja, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik kihágást követően és hat hónapig terjedő elzárását valamint 2000 K-ig terjedő pénzbüntetéssel büntendő.

Ama készlet tekintetében, melyre nézve a kihágást elkövetették a törvény értelmében elközbánsnak van helye.

A rendőri büntető eljárás során elkobandó készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti a többi része a felmerült költségek levonásával a hadi rokkantak segélyalapja javára fordítandó.

39. §.-40. §. Aki a jelen rendelet értelmében közszükségleti célokra igénybe vett buza, rozs, kétszeres, köles, tatarika, árpa vagy zab készletet akár egészben, vagy részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, megsemmisíti, vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság első üszítvelője a fél meghaltatása után az 1916. IV. t. c. 2. §-nak értelmében a közszükséglet kielégítése elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedő kártérítő összeget szabhat ki melyet a felmerült eljárási költségek levonásával a hadi rokkantak segélyalapja javára kell közlésétől 15 nap alatt fellebbezésnek van helye az O. K. Hat vezető miniszterhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőinek büntetőjogi felelősségét nem érinti. Székesfehérvár, 1918. június hó 20. án.

Dr. Kerekes Lajos
h polgármester.

Könnyű ellen kitűnően bevált házi szer a Störk-pasztylla. Egy doboz ára 156 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly királyi teri gyógyszerárban. — Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magunkkal hozni.

APRÓHIRDETESEK.

Főzőnd "Intelligens 38." ajánlata van a kiadóhivatalban.

Magas árért. veszek használt hordókat, Palotai-utca 61.

Ágyak, szekrények, asztalok, szobák, éjjeli szekrények, két fotel, padok és kerti asztal eladók. Palotai-utca 12.

Egy sertsői eladó, Kigyó-utca 23. sz.

Egy használt zongora eladó. Gáztelep-utca 23

21 éves kereskedő segéd gazdaságban írnoki vagy munkafelügyelői állást eivállal. Cim a kiadóhivatalban.

Szűts vízhatlan nagy ponyva eladó. Királykut-utca 4. sz. alatt.

Háromszobás utcai lakás melékkelhelyiségekkel, kocsiszinistállóval, Augustus 1ére kiadó. Gáztelep-utca 19. szám.

Egy cselédet vagy bejárónőt keresnek uribázhhoz. Cim a kiadóhivatalban.

Harisnya javilást elvállal özv. Frankenberg Ferencné Királykut-utca 8. sz. alatti lakos hadiözvegy. Munkája a Hadsegélyző Hivatalban (Kossuth-u.) megtekinthető.

Jó karban levő motor kerék-pár 31 lóerős motórral, egy gyermekágy és egy kerti fecskendő, amit cséplésnél, esetleg tűz esetében is lehet használni; eladók: Kert-utca 6. sz.

Gépész nyári cséplést keres. Cim: Vörösmarty-tér 1. sz.

Kempis Tamás világhírű könyvecskéje kapható Horváthné és Rónainé papirkereskedésében. — Ugyanott kapható Szalézi sz. Fejencs *Philothéa*-ja.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Alulírott ügyvédi irodámban f. évi június hó 29-én szombaton délután 9 órakor tartandó önkéntes árverésen az örökösök megbízásából a leg-többet ígérőnek eladom a székesfehérvári 3790 sz. tkvi betéti nyilvántartás 2. sor 31044, 31055. hszám alatt felvett Dobrovics Józsefné szül. Gál Anna hagyatékát képező 764 □-ól területű Major-u. 19. sz. lakóházat és kertet.

Erdeklődők az árverési feltételekre nézve irodámban bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Székesfehérvár, 1918. június 15.

Dr. Molnár János,
ügyvéd.

Meghívó

A Ráczereszturi Keresztény Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet

1918. évi június hó 30-án délután 6 órakor az iskola nagytermében ÉVI

RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

tartja, melyre a keresztény szövetkezetek központja, mint szövetkezet és a szövetkezeti tagok oly figyelmeztetéssel hivatalnak meg, hogyha a részvétele miatt a közgyűlés e napon megvárható nem volna úgy az július 14-én délután 6 órakor a kintzött helyen a tagok számára való tekintet nélkül ugyan azon tárgyszóval fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Einöki megnyit.
 2. Zárszámadások bemutatása s. ezzel kapcsolatban az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére és a tiszta jövődólem beavafordításáról való határozat.
 3. Heti rendes és két pótelügyelő bizottsági tag választása.
 4. Esetleges indványok tárgyalása, melyek az alapszabályok 21. § a 7-ik pontja szerint adtak be. A zárszámadások, a mérleg, vesztetés-nyereség számla a szövetkezet üzlethelyiségében közszemlére kifüggesztettek.
- Ráczeresztur, 1918. évi jun. 16.
Az igazgatóság.

Jó fizetésre könyvelőt keres a Székesfehérvári Központi Szesz-főző Szövetkezet. Szakképzett pályázók dr. Kövessy István ügyvéd, szöve. elnöknel jelentkezhetnek. (Lakása: Megyeház-u. 17.) Hölgyek is pályázhatnak.

Aránia-színház

Hétfőn és kedden, június hó 24 és 25-én:

LILI. Vigjáték 3 felv.
Főszereplő: LÓTH ILA.

Pótkép: Az estélyi ruha
Eletkép 2 részben.

Előadások: 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak

Apolló-színház.

Hétfőn és kedden, jun. 24., 25.
A jegyösebb Phoenix film!

Egy krajcár története.
Karlinthy Frigyes szatirája.
3 felvonásban.

Főszereplők: Z. Molnár László,
Kováry Gyula, T. Oláh Böske.
Remek kiegészítő műsor.
Előadások: 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

A Ráczereszturi Keresztény Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet Mérleg-számlája.

VAGYON		TEHER	
	K f.		K f.
Készpénzkészlet	2046 19	193 tag 321 db üzletész a 10 K	3210 —
Árukészlet	2 07 76	Áruhitelzők, Központ	7340 —
Adósk	1528 80	Kölcönszámla	500 —
Felzerelési költség	874 —	Átmeneti számla	1200 —
	7000 —		2270 —
Ingatlan számla	7000 —	Egyenleg mint nyereség	7000 —
Értékpapírszámla	150 —		
Kormos Pál boltos hiánya	993 80		
Binder Géza boltos hiánya	316 40		
Velőgépek és türes edények	200 —		
	15442 95		15442 95

Ráczeresztur 1918. április hó 28.

Keresztés György sk.,
ig. elnök.

Lauer Lajos sk., Szabó József sk.,
Bendák Mátyás sk., Baky József sk.,
ig. tagok.

Szabady István
kp. ellenőr.

Vesztetés-nyereség-számla.

KIADÁS		TEHER	
	K f.		K f.
Személyzet fizetése	1100 —	1917. év III. hó 8-tól 1918. év IV. hó	
Szállítási költség	1620 47	25-ig 94375 kor. 74 fill. áru be	
Üzleti költség	2023 75	vétel után nyers haszon	6712 89
Adó	295 56	Kamat számla	40 09
Felzerelés 20% leírás	174 —	Házbérvédelem	100 —
Kamat számla	741 01		
Tűzbiztosítás	133 04		
Egyenleg mint nyereség	765 15		
	6852 98		6852 98

Ezen mérleg, vesztetés- és nyereség-számla a felügyelő bizottság által megvizsgáltatván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezően találtatott.

Dobrádl István sk.,
felügyelő-bizottsági elnök.

Korniss István sk.,
János sk.,

Bilik Lipót sk.,
Pöllinger István sk.,

Déczy János sk.,
Gajdó Pterkli István sk., f. b. tagok.